

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Białystok, dnia 4 lutego 2025 r.

Poz. 677

UCHWAŁA NR 3/29/2025 KOLEGIUM REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ W BIAŁYMSTOKU

z dnia 28 stycznia 2025 r.

Kolegium Izby w składzie:

Przewodniczący: Dariusz Renczyński
Członkowie: Beata Chmielewska
Izabela Chrulska
Ewa Czołpińska
Paweł Gałko
Katarzyna Gawrońska
Agnieszka Gerasimiuk
Ewa Lotko
Małgorzata Rutkowska
Marlena Stachurska-Janczyło
Marcin Tyniewicki
Maria Wasilewska

Na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 4 i art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2025 r. poz. 7) oraz art. 91 ust. 1 i ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 poz. 1465, ze zm.), **po rozpatrzeniu w postępowaniu nadzorczym uchwały Nr VIII/52/24 Rady Gminy Szumowo z dnia 20 grudnia 2024 r. w sprawie zasad udzielania dotacji spółkom wodnym, trybu postępowania w sprawie udzielania dotacji i sposobu jej rozliczania,**

postanawia:

1) uznać, iż powyższa uchwała została podjęta z istotnym naruszeniem:

- art. 441 ust. 2 oraz art. 443 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, ze zm.) w związku z wprowadzeniem obowiązku dołączenia do wniosku o przyznanie dotacji celowej oświadczenia, że spółka wodna nie działa w celu osiągnięcia zysku oraz potwierdzonego za zgodność z oryginałem budżetu spółki wodnej (§ 2 ust. 3 pkt 2 i 3 uchwały oraz zapisy zawarte w załączniku Nr 1),
- art. 94 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78 poz. 483, ze zm.) i art. 443 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne w związku z określeniem w § 5 trybu przeprowadzenia kontroli wykorzystania dotacji,

- i w związku z tym stwierdzić nieważność: § 2 ust. 3 pkt 2 i 3 oraz § 5 uchwały, a także załącznika Nr 1 do uchwały w zakresie sformułowań: „3) Oświadczenie, że spółka nie działa w celu osiągnięcia zysku” i „4) Potwierdzony za zgodność z oryginałem budżet spółki wodnej na rok ...”;

2) wskazać, że powyższa uchwała została podjęta z naruszeniem:

- art. 443 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne poprzez brak określenia terminu rozpatrzenia wniosku o udzielenie dotacji i zawarcia umowy dotacyjnej,
- art. 538 ust. 4 w zw. z art. 329 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne w zakresie zawartych w załączniku nr 1 (poz. I pkt 3) i załączniku nr 2 (poz. I pkt 2) do uchwały postanowień odnoszących się do katastru wodnego.

UZASADNIENIE

W dniu 7 stycznia 2025 r. do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Białymstoku wpłynęła uchwała Nr VIII/52/24 Rady Gminy Szumowo z dnia 20 grudnia 2024 r. w sprawie zasad udzielania dotacji spółkom wodnym, trybu postępowania w sprawie udzielania dotacji i sposobu jej rozliczania. Działając na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 7), tut. Izba Obrachunkowa wszczęła postępowanie nadzorcze dotyczące wskazanej uchwały, zawiadamiając Radę pismem Nr RIO.II–0004–6/25 z dnia 20 stycznia 2025 r. o terminie posiedzenia Kolegium RIO w Białymstoku wyznaczonym na dzień 28 stycznia 2025 r. W piśmie tym wskazano na regulacje uchwały budzące wątpliwości w świetle ustawowej delegacji do jej podjęcia oraz innych przepisów ustawowych.

Na posiedzeniu w dniu 28 stycznia 2025 r. Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Białymstoku stwierdziło, co następuje.

Badana uchwała w części została podjęta z istotnym naruszeniem prawa.

W § 2 ust. 3 pkt 2 uchwały (a także w załączniku Nr 1) wskazano, że do wniosku należy dołączyć oświadczenie, że spółka wodna nie działa w celu osiągnięcia zysku. Ustalenie obowiązku składania tego rodzaju oświadczenia nie znajduje uzasadnienia w regulacji art. 441 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, z którego wynika, że spółki wodne, zapewniając zaspokojenie potrzeb zrzeszonych w nich osób w zakresie gospodarowania wodami, mogą podejmować prowadzenie działalności umożliwiającej osiągnięcie zysku netto, który przeznacza się wyłącznie na cele statutowe spółki wodnej. W świetle tego przepisu samo generowanie zysku nie stanowi przeszkody do ubiegania się o dotację. Również nie znajduje uzasadnienia prawnego i wykracza poza kompetencje Rady określone w art. 443 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, wprowadzenie przez Radę obowiązku dołączenia do wniosku potwierdzonego za zgodność z oryginałem budżetu spółki wodnej na rok, w którym wnioskuje o udzielenie dotacji (§ 2 ust. 3 pkt 3 i załącznik Nr 1 do uchwały). Ani art. 443 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, ani inne przepisy ustawowe, nie upoważniają Rady do badania i ustalania na potrzeby postępowania dotacyjnego sytuacji finansowej spółki.

W § 5 uchwały Rada Gminy wskazała, że: *1. Wójt Gminy Szumowo lub osoba przez niego upoważniona może dokonać sprawdzenia stanu realizacji zadania. 2. Spółka wodna jest zobowiązana do udostępnienia na każde wezwanie osób, o których mowa w ust. 1 wszelkiej dokumentacji niezbędnej do dokonania oceny prawidłowości wykonania zadania. 3. Zakres oceny może obejmować: 1) sprawdzenie przeznaczenia i wykorzystania dotacji; 2) sprawdzenie zgodności wykonywanych zadań z umową; 3) sprawdzenie prawidłowości udokumentowania realizowanego zadania; 4) sprawdzenie prawidłowości prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej. 4. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości na podstawie dokonanej oceny wykonania zadania Wójt Gminy Szumowo ma prawo: 1) wskazać spółce sposób usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości; 2) żądać zwrotu dotacji na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.* Przywołana regulacja Rada Gminy określa kwestię kontroli wykorzystania dotacji, mimo braku uprawnień do stanowienia w tym zakresie. Przepis art. 443 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne nakłada na organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego obowiązek określenia w drodze uchwały zasad udzielania dotacji, trybu postępowania w sprawie udzielenia dotacji oraz sposobu jej rozliczenia i jest to jedyna podstawa prawna do podjęcia uchwały w tej sprawie. Kwestie kontroli realizacji zadania nie mieszczą się w zakresie pojęciowym „tryb rozliczania dotacji”

(postanowienia w tej materii zawarto w § 4 uchwały). Każda kontrola administracyjna w stosunku do podmiotu niepodlegającego organowi kontrolującemu wymaga natomiast wyraźnego upoważnienia ustawowego. Podkreślić też należy, że realizując swoje kompetencje organ publiczny musi uwzględniać treść normy ustawowej. Zarówno w doktrynie, jak również w orzecznictwie, ugruntował się pogląd dotyczący dyrektyw wykładni norm o charakterze kompetencyjnym. Naczelną zasadą prawa jest zakaz domniemania kompetencji. Normy kompetencyjne (upoważniające) powinny być interpretowane w sposób ścisły, literalny; niedopuszczalnym jest dokonywanie wykładni rozszerzającej przepisów kompetencyjnych oraz wyprowadzanie kompetencji w drodze analogii. Jak bowiem to wynika z art. 94 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. organy samorządu terytorialnego ustanawiają akty prawa miejscowego, obowiązujące na obszarze działania tych organów, na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie.

Z przedstawionych względów postanowienia zawarte w § 2 ust. 3 pkt 2 i 3, załączniku Nr 1 oraz § 5 uchwały zdaniem Kolegium Izby w sposób istotny naruszają prawo i z tego powodu, na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, ze zm.), powinny być wyeliminowane z obrotu.

Ponadto w uchwale nie określono takich elementów w zakresie zasad udzielania dotacji i trybu postępowania, jak termin rozpatrzenia wniosku o udzielenie dotacji i zawarcia umowy dotacyjnej, pozostawiając uregulowanie tych kwestii Wójtowi Gminy. Takie uregulowanie kwestii udzielania dotacji, polegające w rzeczywistości na scedowaniu określenia istotnych elementów regulacji na organ wykonawczy, wskazuje na niewypełnienie przez organ stanowiący delegacji do ustanowienia aktu prawa miejscowego zawartej w art. 443 ust. 4 ustawy Prawo wodne. Zgodnie z tym przepisem, zasady udzielania dotacji i sposób jej rozliczania winien określić organ stanowiący w drodze uchwały będącej aktem prawa miejscowego, nie zaś organ wykonawczy. Zarówno termin na rozpatrzenie wniosku o udzielenie dotacji, jak i określenie terminu, w którym powinno dojść do zawarcia umowy dotacyjnej, stanowią ważne elementy postępowania o udzielanie dotacji, w związku z czym powinny być uregulowane w uchwale Rady.

Wskazać należy również, że w załączniku nr 1 w poz. I pkt 3 oraz załączniku nr 2 w poz. I pkt 3 wskazano, że zarówno do wniosku o udzielenie dotacji, jak i do sprawozdania z realizacji zadania należy dołączyć *datę i nr wpisu do katastru wodnego*. Zgodnie z przepisami art. 538 ust. 4 w zw. z art. 329 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne z dniem wejścia w życie tej ustawy, tj. z dniem 1 stycznia 2018 r., dotychczasowy kataster wodny (wprowadzony na podstawie uchylonej ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne) stał się systemem informacyjnym gospodarowania wodami („SIGW”), który jest prowadzony w systemie teleinformatycznym. Uchwała odwołuje się więc do terminu, który nie ma umocowania w obowiązującej regulacji prawnej.

Rada Gminy Szumowo powinna usunąć wyżej wskazane zaniechania regulacyjne, które w ocenie Kolegium Izby nie wymagają eliminowania z obrotu uchwały w całości, poprzez dokonanie stosownych uzupełnień w uchwale w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji spółkom wodnym.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Białymstoku postanowiło jak na wstępie.

POUCZENIE

Na rozstrzygnięcie nadzorcze, o którym mowa w pkt 1 sentencji, służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku, którą można wnieść, za pośrednictwem RIO w Białymstoku, ul. Branickiego 13, w terminie 30 dni od dnia otrzymania rozstrzygnięcia.

Przewodniczący Kolegium
Dariusz Renczyński